

Dubbele spade om dikke palen in alle grondsoorten te zetten

Vreemde eend in de bijt

De werking lijkt wel wat op die van de rvs-eendenbek die gynaecologen bij inwendig onderzoek gebruiken. Hier gaat het om een stuk hoveniersgereedschap dat uit twee gesmede en scharnierende delen bestaat. 'Wat is dat?', vroeg de redactie van De Hovenier zich af. Hovenier Paul de Rijk praat ons graag bij over deze palenzetter!

Auteur: Broer de Boer

Het blijkt om een dubbele spade te gaan waarmee je putten kunt graven, om daarin bijvoorbeeld een dikke paal te plaatsen. De producent, DeWit Tuingereedschappen, heeft dit attribuut de naam palenzetter gegeven. Paul de Rijk hoorde dit gesprek met mijn collega en meldde dat hij een zeer tevreden gebruiker van dit gereedschap is. Paul de Rijk Hoveniers is een bedrijf in het Zeeuws-Vlaamse Oostburg, dat zich met aanleg en onderhoud voornamelijk richt op tuinen, terrassen, veranda's en vijvers. De eigenaar is de enige medewerker, maar ooit telde zijn onderneming tien personeelsleden. De Rijk: 'Met al dat personeel hield ik me meer bezig met opdrachten binnenhalen, aansturing en planning dan met het echte hovenierswerk. Ik voelde me meer regelaar dan hovenier en dat begon me op enig moment tegen te staan. Uiteindelijk ben ik alleen verdergegaan.'

Hovenier Paul de Rijk vertelt wat hij hier in zijn handen houdt.

De producent

Derk-Klaas de Wit, mede-eigenaar van DeWit Tuingereedschappen, vertelt desgevraagd: 'Wij produceren deze palenzetter, zoals wij hem noemen, al geruime tijd. De afgelopen twintig jaar zijn we door sociale media en internet veel dichter bij onze eindklanten komen te staan. Dat is een ontwikkeling waarmee we als productiebedrijf blij zijn. Hierdoor zien we precies of onze innovaties en doorgevoerde verbeteringen aanslaan bij gebruikers. Als DeWit Tuingereedschappen maken we talloze soorten tuingereedschap nog steeds op ambachtelijke wijze in onze fabriekshal in het Groningse Kornhorn. Zo produceren we jaarlijks alleen al 120.000 stuks schoffels. De verkoop doen we niet zelf; die is in handen van onder meer Donar Groen in Nieuw Venneep.

'Ik zit inmiddels 42 jaar in dit vak', vertelt De Rijk. 'Ik heb vakstudies gevolgd aan de mls en een toegepaste economische opleiding voor de detailhandel. Daardoor mocht ik me al op jonge leeftijd door tussenkomst van de kantonrechter ondernemer noemen. Zo ging dat vroeger. Aanvankelijk was dat als medevenoot met mijn broer in een tuincentrum, vanwaaruit we ook aanleg en onderhoud verrichten. In 1999 stapte ik uit dit bedrijf en ging zelfstandig verder met aanleg en onderhoud van tuinen bij particulieren.'

Enorme stap

De Rijk staaft zijn bedrijf in 2010, toen hij tien man in dienst had. Dat was een enorme stap voor hem, want hij ging ook nog eens in loondienst bij een hovenier. Dat hield hij vier jaar vol, want zoiets is afzien voor iemand die ooit als zelfstandig hovenier heeft gewerkt. De Rijk nam ontslag en pakte opnieuw het bestaan als zelfstandig hovenier op, al protesteerde het thuisfront. Dat was in het jaar 2014. Dankzij een mooie professionele site, promotie op Instagram, reclameborden én zijn gevestigde naam stroomden de opdrachten al snel weer binnen. Tegenwoordig haalt hij ongeveer 60 procent van zijn omzet uit aanlegprojecten; de rest betreft onderhoud bij een vaste kern van klanten. Omdat hij dicht bij de Belgische grens zit, heeft hij ook in België opdrachtgevers, evenals in Duitsland. Op het moment dat ik hem opbel, werkt hij aan de herinrichting van een tuin rondom een zomerhuisje in Terneuzen. Het sluitstuk van de tuinverjonging vormen de door hem aangebrachte cortenstalen bakken. Deze voorziet hij van de beplanting, maar daarnaast eventueel ook van druppelslangen en verlichting: 'Bij groot grondwerk schakel ik een plaatselijke loonwerker met een kraan in. Voor de rest doe ik alles alleen. Ik heb wel behoefte aan een goede assistent die dit fysieke werk nog wil doen, maar mijn bedrijf uitbreiden, dat doe ik niet meer!'

Geen motorboor

De Rijk schuwt fysiek werk dus blijkbaar niet. Daarbij gaat hij echter wel zorgvuldig om met zijn lichaam. Zo verguist bij bijvoorbeeld de traditionele grondboor, waarmee je grote, diepe gaten kunt boren om daarin palen te plaatsen: 'Dat komt nogal eens voor bij mijn werkzaamheden. Het eerste stukje boren doe je vanuit je schouders. Naarmate je dieper boort, tot een meter aan toe, moet je steeds meer haaks gaan staan. Ergonomisch vormt dat een enorme belasting voor je rug. En het gebruik van een grondboor bij mijn werk heeft nog twee nadelen. Zodra de punt een steen raakt, wijkt de boorpunt af en krijg je geen mooi verticaal boorgat. Bovendien stort de wand dan vaak in, zeker als je in losse grond bezig bent. Het gebruik van een motorboor vind ik onaantrekkelijk, mede vanwege het lawaai en de stank. Om putten te maken voor palen, werk ik met dit werktuig, dat

tot 9 cm in kunt plaatsen op de juiste diepte. De dubbele spade is een attribuut dat altijd in mijn werkbus ligt.'

Hoveniersimago

Aan het einde van het gesprek wil De Rijk nog iets kwijt. Hij zou graag zien dat het hoveniersvak het imago kwijtraakt dat je alleen maar bezig bent met groenaanleg en -onderhoud. De Rijk: 'Misschien weerhoudt de simpele aard van groenwerk jongeren ervan om voor dit mooie vak te kiezen. Ikzelf geniet ervan als ik het woonplezier van mijn opdrachtgevers compleet kan maken met een tuin waarvan ze elk seizoen kunnen genieten. Overigens is het voor hoveniers nu veel gemakkelijker om een eigen bedrijf te beginnen dan 40 jaar geleden; een inschrijving bij de KvK volstaat. Veel hoveniers spelen tegenwoordig ook een belangrijke rol bij het creëren van een goede plantbodem en de aanleg van

'Mijn onderneming telde ooit tien medewerkers'

ik ooit tegenkwam bij een hovenier in Vlissingen. Tien jaar geleden heb ik het aangeschaft. Ik moet bekennen dat het – onterecht – een vrij onbekend stuk gereedschap is. Mijn opdrachtgevers zijn soms met stomheid gelagen als ze zien dat ik zoiets gebruik; men kent dit werktuig niet.'

Werking

Twee gesmede, enigszins halfronde delen vormen de basis van dit gereedschap: 'De bladen zijn vrij zwaar en met een scharnier aan elkaar verbonden', legt De Rijk uit. 'Beide bladen zet je iets open, parallel aan elkaar. Dan ram je deze dubbele spade de grond in. Dankzij het gewicht gaat dit zonder noemenswaardige krachtsinspanning. In losse zandgrond gaat dat vanzelfsprekend met meer gemak dan in zware kleigrond. Zo haal je steeds hapjes grond weg door met de stelen de gesmede eendenbek iets te klemmen, vervolgens een kwartslag te draaien, de dubbele spade te heffen en daarna de grond eruit te stoten. Bij zware zeeklei zijn die happen iets kleiner. Uiteindelijk graaf je ook in kleigrond met veel gemak een put van 10 bij 10 cm tot een diepte van 1 m, terwijl je je rug voortdurend recht kunt houden. En dat is winst voor mij! In een lichtere zandbodem gaat dit uiteraard nog veel makkelijker. Dankzij mijn ervaring blijft de wand van het gat bij dit graven mooi staan, zodat je er met gemak palen met een diameter

berekening, terrassen, (zwem)vijvers, veranda's en tuinhuisje met de bijbehorende verlichting en bestrating. Ik hoor om me heen dat het voor hoveniers lastig is om hiervoor goede allround medewerkers te krijgen. Tja, anders dan onze generatie vroeger loopt de jeugd van tegenwoordig niet meer warm voor fysiek werk in de gezonde buitenlucht.'

De Rijk geniet ervan het woonplezier van zijn opdrachtgevers compleet te maken.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!